

Usnesení
Výboru proti mučení a nelidskému zacházení Rady vlády pro lidská práva
ze dne 15. 10. 2024
k připravované legislativní úpravě úřední změny pohlaví

Výbor proti mučení a nelidskému zacházení doporučuje ministrovi spravedlnosti, aby v rámci připravované právní úpravy úřední změny pohlaví nebyla stanovena podmínka znemožnění reprodukční funkce, a to v žádné podobě.

Odůvodnění:

Ústavní soud v nálezu Pl. ÚS 52/23 ze dne 24. dubna 2024 shledal, že nutit lidi podstupovat chirurgické zákroky spočívající ve znemožnění reprodukční funkce a přeměně pohlavních orgánů proto, aby byla změna jejich pohlaví uznána státem, je v rozporu s ústavním pořádkem. Proto zrušil příslušná ustanovení občanského zákoníku a zákona o specifických zdravotních službách k datu 30. 6. 2025.

Tento rozpor s ústavním pořádkem spočívá v porušení základního práva trans lidí na ochranu tělesné integrity, osobní autonomie a lidské důstojnosti. Stejný závěr ohledně rozporu obdobné úpravy s lidskými právy učinil i Evropský soud pro lidská práva v rozsudku ve věci A. P., Garçon a Nicot proti Francii ze dne 6. dubna 2017.

Z této judikatury lze jasně dovodit, že jiné formy znemožnění reprodukční funkce by byly též rozporné s lidskými právy a ústavním pořádkem ČR. V úvaze, zda jde o porušení tělesné integrity a osobní autonomie, není klíčové, zda tento zásah proběhne chirurgicky, či například chemicky. Proto je Výbor přesvědčen, že připravovaná legislativa by měla jasně podpořit osobní svobodu jednotlivců a ochranu před zásahy státu, a že pouze takový postup je v souladu s ústavním rámcem i mezinárodními závazky ČR.